

Honderd verhalen, een verschrikkelijke waarheid

**ANGOLA: VERKRACHTING VAN EN SYSTEMATISCH
GEWELD TEGEN UITGEWEZEN CONGOLEZEN**

© Cédric Gerbehaye/AZG

DE VROUWEN GETUIGEN

December 2007

Tien vrouwen getuigen over hun Angolese lijdensweg

Jaarlijks steken tienduizenden Congolezen de grens over om te werken in de diamantmijnen in de provincie Lunda Norte in Angola.

Sinds 2003 wijst het Angolese leger « illegale » bevolkingsgroepen uit naar de Democratische Republiek Congo (DRC). Dit jaar werden naar schatting reeds 44.000 Congolezen met geweld de grens met Congo overgezet.

Naast deze uitwijzingen, waarvan Artsen zonder Grenzen reeds in 2004 de brutaliteit aanklaagde, maken de troepen van het Angolese leger zich ook schuldig aan systematisch seksueel geweld tegen Congolese vrouwen.

De teams van Artsen zonder Grenzen zijn sinds oktober 2007 aanwezig in de Congolese provincie West-Kasaï, aan de grens met Angola, en verzamelden bij uitgewezen Congolezen getuigenissen van 100 vrouwen. Deze vrouwen zeggen dat ze mishandeld, verkracht en geslagen zijn door Angolese militairen, voordat ze met geweld aan de andere kant van de grens werden gezet. Hierna volgen de anonieme getuigenissen van tien vrouwen onder hen.

Artsen zonder Grenzen : medische hulp en psychologische ondersteuning

In oktober werden de teams van Artsen Zonder Grenzen in de DRC gealarmeerd door de situatie van Congolezen die in Angola waren uitgewezen. De Artsen zonder Grenzen teams vertrokken naar het zuiden van de provincie West-Kasaï om de noden van deze uitgewezen mensen te onderzoeken.

Omdat er zoveel vrouwen het slachtoffer bleken van seksueel geweld, zette Artsen zonder Grenzen een opvangcentrum op in Kamako, niet ver van de grens met Angola. In het Artsen zonder Grenzen centrum krijgen deze vrouwen, waarvan het merendeel lijdt aan uitstralende pijn in de onderbuik en het bekken, een medische behandeling en een psychologische ondersteuning die hen helpt het trauma van het geweld te verwerken.

Tegelijkertijd doorkruist een mobiel team de grensstreek om hulp te bieden aan uitgewezen mensen. In Kamako biedt Artsen zonder Grenzen basisgezondheidszorg aan vrouwen en hun kinderen. Er worden dagelijks een honderdtal consulten uitgevoerd. De meest voorkomende aandoeningen zijn luchtweginfecties, huidziekten en malaria.

Congolese vrouw verkracht door het Angolese leger, vervolgens uitgewezen naar Kamako (West-Kasai) aan de grens – november 2007 – foto © Cédric Gerbehaye/Artsen zonder Grenzen

Congolese vrouw verkracht door het Angolese leger, vervolgens uitgewezen naar Kamako (West-Kasai) aan de grens – november 2007 – foto © Cédric Gerbehaye/Artsen zonder Grenzen

Getuigenis opgetekend in Kamako

Deze 30-jarige vrouw is getrouwd en heeft vier kinderen. Ze verbleef drie maanden in Nzaji, in Angola. Eind september 2007 werd ze uitgewezen.

"Het was zes uur 's ochtends. Ik was me buiten aan het wassen. Mijn man was weg. Tijdens de uitwijzingen maakten de militairen geen onderscheid omdat ik gehuwd was met een Angolees. De soldaten vielen massaal binnen en gaven me bevel om te vertrekken. Ik kon me zelfs niet behoorlijk aankleden. Ik werd naar Dundo gebracht, waar ik twee dagen in een put heb gezeten die dienstdeed als cel.

In Nzaji werden nog 58 anderen gearresteerd, zowel mannen, vrouwen als kinderen. Ik was alleen, want ik nam mijn kinderen niet mee naar Angola. Ze zijn in Congo gebleven tijdens mijn drie maanden durende verblijf in Angola.

In de cel kregen we geen eten of drinken. De soldaten vergrepen zich aan de vrouwen. Zelf ben ik acht keer verkracht door twee militairen. Ze sleepten me naar buiten en misbruikten me. Het was nacht, en ik weet niet of het dezelfde militairen waren of niet. Ze zeiden me dat ze geen geweld zouden gebruiken als ik ging liggen, dus moest ik hen wel laten begaan. De soldaten waren goed gekleed en hadden veel patronen bij zich. Als ik me had verzet, hadden ze me gedood. Daarna stopten ze me weer in de cel.

Dan brachten ze ons per vrachtwagen naar de grens. *"Nu mogen jullie terug naar huis"*, kregen we te horen. We waren met 327, verdeeld over twee vrachtwagens. Er waren geen problemen aan de grens.

Sinds ik terug ben in Congo, voel ik me niet op mijn gemak. Ik heb pijn in de onderbuik en de rug, en last van jeuk. Gelukkig heb ik mijn kinderen teruggevonden. Ze maken het goed. Mijn tante aan vaderskant werd eveneens uitgewezen en is vertrokken naar Kananga. Mijn broer is in Kamako gebleven. Ik heb hem verteld in welke omstandigheden ik heb vastgezeten, maar zelf loste hij niets over wat hij heeft meegemaakt. Ik voel me hier veilig, want ik heb daar enorm geleden. Ze hebben ons behandeld als beesten. Ik wil hier een nieuw leven beginnen."

Deze vrouw heeft last van buik- en rugpijn, en van jeuk.

Getuigenis opgetekend in Kamako

Deze 28-jarige vrouw woont samen met haar vriend en heeft 2 kinderen (van wie er één is overleden). Ze werd in oktober 2007 uitgewezen.

"Ik reisde geregeld naar Angola om er handel te drijven. Ik verkocht aardnoten en gerookte vis. Ik bleef er één à twee maanden en keerde dan terug naar Congo. De laatste keer dat ik naar Angola ging, werd ik in een hinderlaag gelokt en verkracht door drie soldaten.

Ik bevond me in Maludi toen de militairen het dorp kwamen platbranden. We zijn op de vlucht geslagen en in alle richtingen weggerend. Op dat moment liep ik drie soldaten tegen het lijf die me één na één verkracht hebben. De één hield mijn arm vast, de ander misbruikte me. Dat was voor mij een erg traumatiserende ervaring.

Uiteindelijk ben ik naar de brousse gevlucht, waar ik andere mensen uit Maludi tegenkwam. We waren talrijk en allemaal even ontredderd. We praatten niet tegen elkaar. Sommigen zijn er gebleven om op adem te komen, maar ik ben doorgedaan met mijn zoontje van acht. Er waren nog veel andere moeders met hun kind(eren). We hadden niets te eten en te drinken, en na een tocht van twee weken bereikten we met z'n drieën de grens, in Cambulo. Daar is mijn zoon gestorven en begraven. Zelf ben ik doorgelopen tot in Kamako, waar ik een huis heb. Ik heb niet de minste hulp gekregen. Er was veel volk aan de grens: de mensen verdrongen elkaar. Ik was al doodmoe, maar heb niets gekregen.

Sindsdien voel ik me niet meer goed: ik heb hoofd- en rugpijn, pijn aan de eierstokken en last van duizeligheid. Soms eet ik verschillende dagen niet."

Deze vrouw heeft last van buik- en maagpijn, en is sterk verzwakt.

Getuigenis opgetekend in Luiza

Deze 44-jarige vrouw woont alleen en heeft 5 kinderen. Ze werd in 2004 en in april 2007 uitgewezen.

"Ik woonde op de Hoeve en werd in 2004 het land uitgezet. Ik keerde in 2006 terug, maar werd in april 2007 opnieuw uitgewezen. Om één uur 's nachts drongen soldaten mijn huis binnen. Ze gaven ons bevel om alles achter te laten en te voet naar het legerkamp te gaan. Ze sloegen me en scholden me uit: "Vuile hoer, laat alles achter en neem niets mee". In het legerkamp werden we drie dagen lang opgesloten (de tijd die het lichaam nodig heeft om de ingenomen diamantkorrels af te scheiden). We kregen geen eten en drinken, en moesten onze behoefte doen binnen de omheining.

Sommigen kwamen om toen ze bij hun arrestatie probeerden te ontsnappen en op een mijn traptten. Anderen werden getroffen door verdwaalde kogels.

Ik werd zes keer achter elkaar verkracht door de soldaten, eerst vaginaal, dan anaal. Ze scholden me ook uit.

Vervolgens trokken we van de Hoeve naar Maludi, een voettocht van 3 dagen. Gedurende die 3 dagen werd ik verkracht door een militair, die me nadien bescherming bood. Alle aanwezige vrouwen werden trouwens misbruikt. Het waren er minstens 250, schat ik. Op weg van Maludi naar Nzaji waren er geen incidenten. We hebben twee dagen gelopen. In Nzaji werd ik twee dagen in de cel gestopt en twee keer verkracht door twee soldaten. Ik werd ook vaginaal en anaal betast, om te zoeken naar diamanten.

Het traject van Nzaji naar Fukaoma legden we per vrachtwagen af. Ik moest mijn kleren afgeven om te mogen meerijden. Het was één uur rijden van Fukaoma naar Kabuakala. In Fukaoma, aan de Angolese grens, ben ik anaal verkracht door een militair, met een bloeding tot gevolg. Ze hebben me er ook alles afgenomen.

Aan de Congolese grens waren er geen problemen en werden we goed opgevangen. Ik heb de hele tocht afgelegd samen met één van mijn drie kinderen. De andere waren in Congo gebleven. Ik voel me hier veilig.

Ik stond op de lijst, maar kreeg niet de minste hulp. Ik meldde me aan in het ziekenhuis, maar had geen geld. Ik kreeg de raad om naar de gezondheidspost voor uitgewezen personen te gaan, maar ze hadden daar geen geneesmiddelen."

Deze patiënte heeft last van eierstokpijn.

Getuigenis opgetekend in Sambuyia

Deze 23-jarige vrouw is gehuwd en had één kind, maar dat is overleden. Ze verbleef anderhalf jaar in Maludi, in Angola, en werd in juli 2007 uitgewezen.

"Een blanke man heeft de mijnbouw opgekocht. Ze hebben ons een uiterste datum gegeven om de mijn te verlaten. Vóór die datum was er bij de exploitanten echter een jongeman, half Congolees, half Angolees, die een diamant bezat van 100 karaat. De overheid arresteerde hem toen hij de diamant wilde verkopen. Ze vroegen hem uit welke mijn de diamant afkomstig was, waarop hij antwoordde: de mijn van Maludi. Ze gaven de soldaten bevel om de huizen plat te branden en alle Congolezen te verjagen. We moesten vertrekken zonder iets mee te nemen, en ze gooiden onze bezittingen in de rivier. Dan moesten we in de rij gaan staan. We waren met meer dan 1.000 (mannen, vrouwen en kinderen). Ze begonnen ons te slaan. We trokken onder militaire begeleiding van Maludi naar Nzaji, een voettocht van drie dagen. Onderweg moest ik van een soldaat voor ieders ogen op de grond gaan liggen en verkrachtte hij me. Elke dag werd ik misbruikt vóór we de grens passeerden. Ze zeiden: *"Jullie zijn armoezaaiers en dieven, jullie president is een grote nul"*. Vóór ze me verkrachtten, kreeg ik stok- en touwslagen. Ik kan bevestigen dat alle vrouwen tijdens die drie dagen durende tocht precies hetzelfde lot ondergingen.

We kwamen om 19 uur aan in Nzaji. We werden in een kleine cel gestopt. Sommigen bleven rechtstaan, anderen vonden een zitplaats. We kregen geen eten en drinken, en we moesten onze behoefte doen op de grond. Tijdens onze gevangenschap werden we niet verkracht. Eén man en twee vrouwen stierven door zuurstoftekort. We brachten de nacht door in het cachot en vertrokken 's anderendaags om 13 uur. Verschillende groepen uitgewezenen werden onderweg samengevoegd. Ze zetten ons op vrachtwagens, en drie uur later kwamen we bij de Angolese grens. Ze deden ons geen kwaad, want aan de andere kant van de grens, in Kabuakala, stonden Congolese militairen ons op te wachten.

In Kabuakala gaven de Congolese soldaten ons te eten. Ik kreeg geen hulp, ook al stond ik op de lijst. De hulpgoederen gingen uiteindelijk naar de plaatselijke bevolking. Ik heb me laten opereren in Kapanga (Katanga). Ik had een buitenbaarmoederlijke zwangerschap en een cyste.

Ik wil niet meer terugkeren naar Angola, ook al is er hier heel wat leed."

Getuigenis opgetekend in Sambuyia

Deze 20-jarige vrouw is gescheiden en heeft een kind. Ze werd een eerste keer uitgewezen in 2003, en opnieuw in juli 2007.

"De soldaten hebben de huizen platgebrand. Ze hebben me vastgegrepen en afgetuigd. Ik kreeg vooral slagen in de onderbuik. *"Jij arme Congolese hoer!"*, riepen ze me toe. Ze hebben ons geëscorteerd tot in Nzaji, een voettocht van 4 dagen.

De eerste dag werd ik achtereenvolgens verkracht door drie militairen (anaal en vaginaal), de derde dag door vier politiemannen op doorreis, in ieders bijzijn. Alle vrouwen ondergingen hetzelfde lot. Er waren er in totaal 70.

De vierde dag werd ik vastgegrepen door vier soldaten. Aangezien ik hun dialect sprak, beslisten twee militairen om me niet aan te raken en zijn ze vertrokken. De twee andere hebben me naar het toilet gesleept en me misbruikt. Ze schopten me met hun laarzen in de rug en in de zij. Uiteindelijk kwam ik aan in Nzaji, waar ik twee uur ben opgesloten in de cel.

Ze hebben ons in een vrachtwagen gestopt (een overladen vrachtwagen met 10 wielen) om naar Fukaoma te rijden (een tocht van 3 uur). Van Fukaoma naar Kabuakala was het 3 uur lopen. Er waren geen incidenten. Aan de Angolese grens hebben ze de mannen en de vrouwen gescheiden. We werden ook anaal en vaginaal betast, zonder enige bescherming. We waren met 70 vrouwen.

Ik nam uit eigen beweging geneesmiddelen omdat ik niet genoeg geld had om een doktersconsult te betalen.

Thuis voel ik me veilig. Ik wil hier blijven wonen, maar als mijn man me telefonisch bevestigt dat de situatie weer rustig is, keer ik terug naar Angola."

Congolese vrouw verkracht door het Angolese leger, vervolgens uitgewezen naar Kamako (West Kasai) aan de grens – november 2007 – foto © Cédric Gerbehaye/Artsen zonder Grenzen

De vrouwen getuigen

Getuigenis uit Sambuyia

Vrouw van 34 jaar, ze is gescheiden en heeft 3 kinderen. Ze verbleef 2 maanden te Maludi, in Angola. Ze werd uitgewezen in mei 2007.

"Om vier uur 's morgens betrad een groep van zes soldaten het huis. Ik was met een vriendin in het huis. De zes soldaten begonnen ons uit te schelden en te slaan: "Verlaat Angola. Jullie hebben hier alles ingenomen, ga verhongeren in Congo". Ze sloegen met de kolf van hun geweer op ons hele lichaam, zonder onderscheid. Ze hebben me het bevel gegeven te gaan liggen en de 6 soldaten hebben mij de een na de ander verkracht. Mijn vriendin onderging hetzelfde lot. Wij zijn samen gevlucht en hebben ons bij een groep uitgewezen personen aangesloten. We hebben 4 dagen gelopen tot aan Kassa Maï.

We zijn langs 4 wachtposten gepasseerd. Er waren geen incidenten bij de twee eerste posten. Bij de derde post werden we verkracht. Alle 15 door twee soldaten. "We verkrachten jullie zodat jullie niet meer terugkomen. Geef de boodschap door aan de anderen". Ik denk dat verkrachting hun wapen is om te verhinderen dat de mensen terugkomen. We zijn 4 uur lang op deze post gebleven. Bij de vierde post waren er ook geen problemen. En er waren geen incidenten aan de twee grenzen. We kwamen in Congo aan te Kassa Maï. Bij mijn aankomst heb ik een plastic zeil gekregen. Ik ben naar het ziekenhuis van Masuila gegaan voor gynaecologische problemen. Ik moest 2500 Congolese Francs betalen. Ik heb een injectie gekregen.

Ik wil niet teruggaan naar Angola, er is te veel leed."

Deze patiënte lijdt aan pijn aan de eileiders.

De vrouwen getuigen

Getuigenis uit Sambuyia

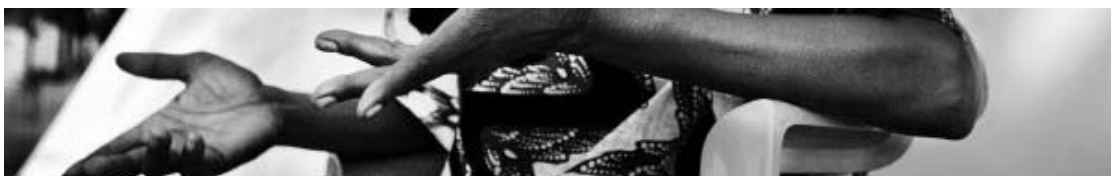
Vrouw van 31 jaar, ze is getrouwd en heeft 4 kinderen. Ze verbleef 4 jaar te Maludi, in Angola. Ze werd uitgewezen in mei 2007.

"Om zeven uur 's avonds kwamen de soldaten met een vrachtwagen. Er was een heel bataljon. Mijn man is gevlucht. De echtgenoten vluchten omdat ze niet willen zien hoe hun vrouwen verkracht worden. En ze worden meestal nog harder afgeranseld in het bijzijn van hun vrouwen. Vier soldaten kwamen mijn huis binnen. Ze begonnen mij met stokken te slaan. Ze hebben mij het bevel gegeven te gaan liggen om mij om de beurt te verkrachten (anaal en vaginaal). Ik werd met de kinderen naar de cel gebracht. Ik ben er vier dagen gebleven. We kregen niets te drinken of te eten. De cel was bevolkt met acht mannen, vier vrouwen en kinderen. We deden onze behoeften naast ons. Ik werd de drie eerste dagen afgeranseld en verkracht door vier soldaten (steeds dezelfde). De andere vrouwen ondergingen hetzelfde. Ze scholden ons uit: "Wat een borsten, wat een billen. Jullie gaan alles hier achterlaten".

We zijn naar Kassa Maië gegaan en hebben twaalf dagen gelopen en zijn langs vier wegversperringen gekomen. Bij de eerste wegversperring werd de hele groep afgeranseld, en dan lieten ze ons gaan. Bij de tweede wegversperring werden we ook afgeranseld. Een soldaat nam mij met geweld mee naar zijn hut en heeft mij verkracht. De andere vrouwen ondergingen hetzelfde lot. Hetzelfde gebeurde bij de derde wegversperring. Bij de vierde wegversperring werd ik langs de kant van de weg verkracht door twee soldaten. De andere vrouwen ook.

Er waren geen incidenten ter hoogte van de grens. Ik heb Congo bereikt via Kassa Maië. Toen we door Kassa Maië waren, is een van mijn kinderen (vijf jaar oud) gestorven door uitputting. Het lichaam werd in het oerwoud gegooid. Vanwege gebrek aan geld heb ik nooit medische hulp gezocht.

Ik heb geen nieuws van mijn man. Ik weet niet of hij leeft. Ik wil niet terug naar Angola door al het leed daar."

De vrouwen getuigen

Getuigenis uit Sambuyia

Vrouw van 30 jaar, ze is getrouwd en heeft 3 kinderen. Ze verbleef 5 jaar te Mbuji, in Angola. Ze werd uitgewezen in juli 2007.

"Het was een dinsdag, middernacht: we hoorden gewerschoten. We hebben gewacht om te zien wat er zou gebeuren. Gewerschoten waren immers normaal. Maar toen beseften we dat het geluid onze richting uit kwam. Ik ben met mijn kinderen en mijn schoonbroer naar het oerwoud gevluht.

De soldaten hebben ons met hun vrachtwagen ingehaald. Drie soldaten vroegen mij of ik wilde leven of sterven. Ze hebben mij het bevel gegeven om te gaan liggen en hebben mij om beurten verkracht. Ze hebben ons in vrachtwagens geladen en tot de wegversperring van Samakuma gebracht. Ze hebben de mannen en vrouwen apart opgesloten. De mannen buiten in een omheining en de vrouwen in een cel. We zaten met meer dan 50 in de cel.

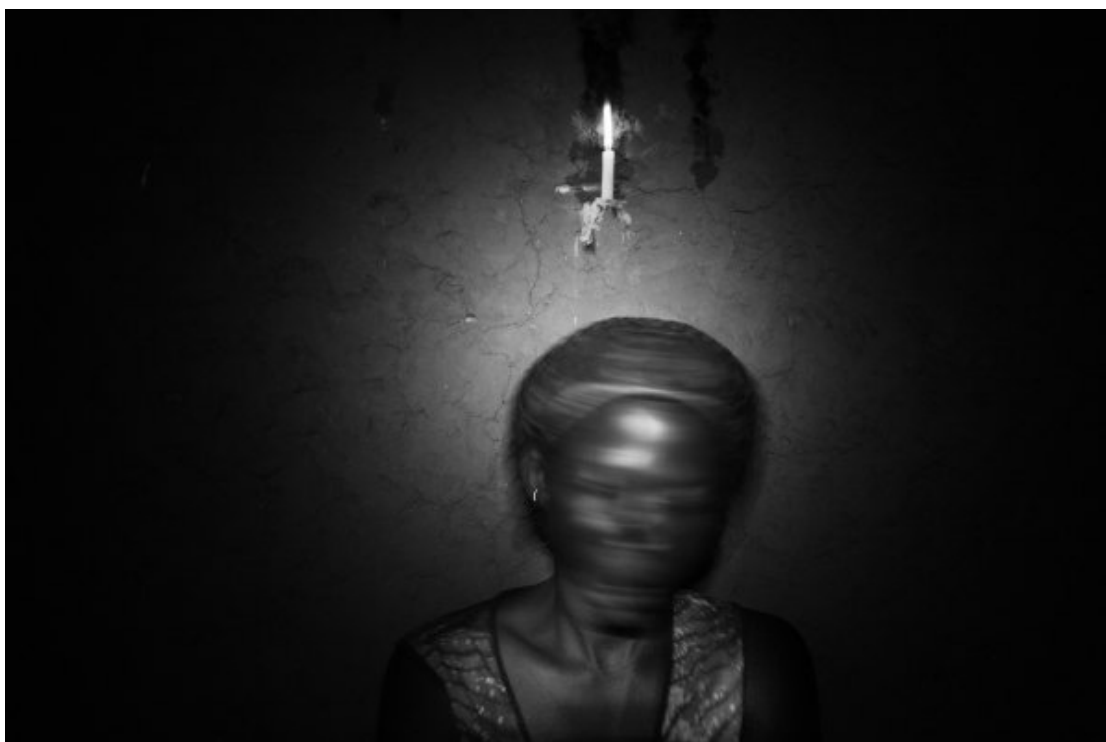
We brachten er een nacht door. Meerdere soldaten zijn in de cel gekomen en hebben de vrouwen systematisch anaal en vaginaal betast, met de blote handen, de een na de ander. Ze hebben alle bezittingen afgenomen die we droegen. Twee soldaten hebben mij het bevel gegeven te gaan liggen en hebben mij om beurten verkracht. Ook de andere vrouwen werden verkracht. Het bataljon telde meer leden dan er vrouwen waren. Ze hebben ons 's ochtends vrijgelaten. We zijn vertrokken met twee soldaten van de wegversperring. Samakuma is de tweede wegversperring, we zijn de eerste wegversperring per vrachtwagen gepasseerd, zonder te stoppen.

We hebben een dag lang gelopen tot aan de derde wegversperring. De twee soldaten van de tweede wegversperring zijn teruggekeerd. Er waren 20 soldaten bij de derde wegversperring. De mannen moesten buiten blijven, vóór de wegversperring onder toezicht. Ze moesten werken uitvoeren (hout kappen,...) voor de soldaten. De vrouwen werden in een cel opgesloten. Een soldaat wilde mij verkrachten, maar ik heb geweigerd. Hij heeft mij dan vastgebonden en toch verkracht. De soldaten hebben de vrouwen bedreigd. Ze zeiden dat ze hun machetes zouden gebruiken indien we ons zouden verzetten. Ik heb mij verwond met de touwen waarmee ik vastgebonden was omdat ik probeerde los te komen. Alle andere vrouwen werden ook verkracht.

De volgende ochtend hebben ze enkel de vrouwen bevrijd. Enkele mannen werden in de namiddag bevrijd. De anderen werden onder dwang bij het Angolese leger ingelijfd. Er waren geen incidenten bij onze aankomst aan de Angolese grens. Aan de Congolese grens vroegen soldaten en staatsambtenaren om onze bezittingen te geven. Aangezien we niets hadden, hebben ze ons laten gaan.

Ik heb Congo bereikt via Kassa Mai. Ik heb geen hulp gekregen. Ik ben nooit naar een consultatie gegaan door gebrek aan geld. Ik voel mij slecht wanneer ik opnieuw denk aan wat er in Angola gebeurd is. Ik zou er niet durven terugkeren."

Congolese vrouw verkracht door het Angolese leger, vervolgens uitgewezen naar Kamako (West-Kasaï) aan de grens – november 2007 – foto © Cédric Gerbehaye/Artsen zonder Grenzen

Congolese vrouw verkracht door Angolese soldaten, vervolgens uitgewezen naar de grens. November 2007 - foto © Cédric Gerbehaye/Artsen zonder Grenzen

De vrouwen getuigen

Getuigenis uit Sambuyia

Vrouw van 45 jaar, ze is getrouwd en heeft vijf kinderen. Ze verbleef twee jaar te Mbuji, in Angola. Ze werd uitgewezen in mei 2007.

"Het was nacht, de soldaten klopten op de deur. Er waren 10 soldaten. Mijn man stelde zich voor. Ze begonnen hem te slaan. Ze begonnen mij ook te slaan met matrakken en stokken. Ze hebben mannen en vrouwen gescheiden. Mannen in een vrachtwagen en vrouwen in een andere vrachtwagen met de kinderen.

Ik werd naar een eerste wegversperring gebracht, in een cel. Er waren vier andere vrouwen en hun kinderen. We zijn 4 dagen gebleven. De eerste dag werden we afgeranseld met stokken en gummiknuppels. Ik werd verkracht door drie soldaten (anaal en vaginaal). De tweede dag en de derde dag werd ik eveneens verkracht door twee soldaten. De vierde dag werd ik verkracht door vijf soldaten. Ik heb mij nooit verzet omdat ik bang was dat ze mij pijn zouden doen. De andere vrouwen werden ook alle dagen verkracht, meerdere keren per dag. De vierde dag zijn we met drie soldaten te voet naar de tweede wegversperring vertrokken.

Onderweg ranselden ze ons af en twee soldaten hebben mij langs de kant van de weg verkracht. Bij de tweede wegversperring zijn de drie soldaten vertrokken. We brachten een nacht in de cel door, waar ik door vijf soldaten werd verkracht. De volgende dag werden we vrijgelaten, samen met andere uitgewezen Congolese mannen. Er was geen soldatenkonvooi meer.

We hebben een dag gelopen tot de derde wegversperring. We hebben de nacht daar doorgebracht. Ik heb de nacht in de cel doorgebracht en werd verkracht door een soldaat, net als drie andere vrouwen. 's Morgens werden we vrijgelaten. We hebben twee dagen gestapt tot de grens.

En er waren geen incidenten aan de twee grenzen. Ik kwam in Congo aan te Maenya Mbulu. Ik ben op consultatie gegaan naar het gezondheidscentrum bij mijn terugkeer. Ik heb 2800 Congolese Francs betaald.

Ik kan de gebeurtenissen in Angola niet vergeten. Ik ga niet terug naar Angola, zelfs niet indien men mij een koe zou geven. Ik kan beter hier sterven. Ik heb geen hulp gekregen."

De vrouwen getuigen

Getuigenis uit Kamako

Vrouw van 40 jaar, ze is getrouwd en heeft drie kinderen. Ze werd uitgewezen in november 2007.

"We waren thuis, met mijn man en de kinderen. Rond de middag hoorde ik gewerschoten. Ik heb mijn kinderen uit het huis gedreven. Mijn man is naar de andere kant gevlucht. Er kwamen zeven soldaten. Ze schoten in de lucht om ons af te schrikken en hebben hun geweer op mijn kinderen gericht. Ze hebben ons aangehouden. We werden in een vrachtwagen gezet, tot de grens. De soldaten hebben in de vrachtwagen gejongleerd met mijn jongste kind van acht maanden. Ze gooiden het naar elkaar als een bal. Een soldaat heeft mij met een dun touw geslagen, een andere zei dat hij moest ophouden omdat ik met mijn kinderen was. Ik heb gezien hoe andere vrouwen werden mishandeld. Er zaten 17 vrouwen, 10 mannen en 10 kinderen in de vrachtwagen.

De vrachtwagen is meermaals gestopt op weg naar de grens. Een van de soldaten, volledig in het zwart gekleed en hierom berucht, heeft de vrouwen verkracht. Ook andere soldaten hebben vrouwen verkracht. Ze lieten de vrachtwagen stoppen en brachten de vrouwen naar de jungle om hen te verkrachten. Daarna vertrok de vrachtwagen opnieuw. De reis duurde twee dagen. Ze hebben de kinderen niet aangeraakt. Ik werd niet verkracht omdat ik de kinderen had. Mijn zus werd ook niet verkracht omdat ze te ziek was. Dat zeiden de soldaten. Wat mijn moeder betreft, ze vonden haar te oud om haar te verkrachten. We hebben niets te eten of te drinken gekregen.

Ze brachten ons tot bij de grens in Kamako. Daar heb ik twee dozen bloem gekregen. De mensen van de vrachtwagen zijn elk hun kant opgegaan. Sommigen naar Tchikapa, anderen naar Kananga. Ik heb geen andere informatie over de uitgewezen personen. Ik heb mijn man hier teruggevonden.

Ik ga nooit terug naar Angola. Ik heb er te veel leed gezien."

